

Morten Kvist Refskov

For en markant lærerstemme i Danmarks Lærerforenings Hovedstyrelse

Jeg stemte **NEJ** til OK15

...fordi overenskomsten
ikke sikrer alle medlemmer
rimelige arbejdsvilkår.

Kære kollega og medlem af Danmarks Lærerforening

Mit navn er Morten Kvist Refskov, og jeg er kandidat til Hovedstyrelsen, fordi vi har brug for friske kræfter. Jeg er overbevist om, at jeg med energi, mod og nye idéer kan gøre en positiv forskel for folkeskolen og alle medlemmer af Danmarks Lærerforening.

For mig er et sæde i Hovedstyrelsen ikke alene en adgang til at repræsentere medlemmerne og være medbestemmende, når det kommer til foreningens politik. Det er også en talerstol over for vores administrative og politiske ledere og over for samfundet i det hele taget. Der er noget, der skal siges, og der er nogen, der skal turde sige det.

OK15 var udslagsgivende for min beslutning om at melde mit kandidatur. Jeg er fortsat dybt ind i hjertet ærgerlig over foreningens håndtering af overenskomstforløbet, og jeg er uenig i strategien, som, jeg mener, splitter os. Vi kan ikke leve med, at vi er blevet umyndiggjort, og at medlemmernes arbejdsvilkår - og dermed arbejdsmiljø - er blevet et lokalt anliggende.

Jeg vil vedholdende kæmpe for, at Danmarks Lærerforenings indflydelse og aftaleret er landsdækkende; at vi dyrker solidariteten og fællesskabet og modsætter os øget individualisering og konkurrencestatslogik. Vi skal ikke lade os kyse af vilkårs- og nødvendighedsretorik. Vi skal derimod stå sammen og tro på, at vi med sammenhold og fælles styrke kan forandre vores og folkeskolens forhold til det bedre. Sammen gør vi en forskel.

Om mig

- Kredsformand i Ballerup siden 2012.
- TR og kredsstyrelsesmedlem 2010-2012.
- Lærer på Rosenlundskolen siden 2006.
- Uddannet lærer fra Københavns Dag- og Aftenseminarium i 2007.
- Opvokset i Hovedstadsområdet.
- 32 år, bor i Albertslund med Jeanette (lærer) og mine tre børn: August (8), Asta (6) og Alfred (4).

Det vil jeg arbejde for i Hovedstyrelsen (klik på de enkelte punkter for en uddybning af temaet)

- **En central arbejdstidsaftale**, som tager sit afsæt i vores professionsideal og sikrer os ensartede og rimelige arbejdsvilkår.
- **Et opgør med lokallønstænkningen** på alle vores overenskomstområder, da individuelle og resultatorienterede lønmodeller er ødelæggende for vores måde at holde skole på.
- **En tilbagerulning af folkeskolereformen**, som i sin tilblivelse, form og diskurs er et historisk ødelæggende overgreb på folkeskolen og lærerne.
- **En inkluderende folkeskole med et ordentligt arbejdsmiljø**, hvor inklusion er et pædagogisk mål, som nås med pædagogiske midler og ikke er et middel til primært at nå et økonomisk mål.
- **En genrejsning af lærernes og folkeskolens status og anseelse** med fokus på lærernes professionelle praksis og dømmekraft, metodeansvar, ytringsfrihed og ledelseskvalitet.

En central arbejdstidsaftale - fagforeningsfællesskab og aftaleret

Professionsidealet som ledestjerne

I Danmarks Lærerforening er vores ledestjerne professionsidealet. Vi har især som organisationsvalgte forpligtet os til at arbejde for, at vi lærere respekteres og anerkendes for vores afgørende samfunds betydning. Skal vi kunne leve op til det ansvar, uden at måtte arbejde os selv ihjel, kræver det en aftale om arbejdstiden, som vi kan stå inde for. Lærerarbejde rimer ikke på "normal" arbejdstid.

I øjeblikket har vi ramt et historisk lavpunkt, men så meget desto mere er der grund til at se op mod ledestjernen.

OK15

Uanset hvordan vi vender og drejer tingene, er resultatet af OK15 utilfredsstillende, og det kommer oven på OK13, hvor vi led foreningens og lærerstandens til dato største nederlag.

Der er på principielle områder en forskel på den måde, jeg ser på tingene, og den måde, en enig foreningstop gør. Det siger jeg ikke for at grave grøfter eller nedbryde sammenhængskraften i foreningen, men for at pointere, at fuldkommen enighed ikke nødvendigvis er godt. Det kan sagtens gøre os blinde eller uopmærksomme. Enighed gør stærk, men uenighed gør levende. Og når nu vores resultater er så tvivlsomme, er vi nødt til at stoppe op og spørge os selv, om vi vitterlig gør det godt nok?

Min historie i foreningen er naturligt begrænset af min alder, men jeg har allerede mange gange oplevet, at Danmarks Lærerforening bærer på en særdeles tung rygsæk af uskrevne regler, traditioner og kutyper, som ikke altid har en god forklaring. Jeg er for ofte stødt ind i noget, som jeg kunne mærke,

at det ikke var velset at stille sig undrende eller kritisk over for. Men en profession er netop kendetegnet ved at turde forholde sig kritisk til sig selv.

Vores tilslutning til OK15-resultatet har givet os et alvorligt legitimitets- og troværdighedsproblem; over for omverdenen og ikke mindst over for os selv. Hvordan kunne vi i 2015 nå til en accept af selv samme vilkår, som vi konfliktede på i 2013?

Vores principper og værdier skal stå deres prøve, når vi bliver udfordret på dem, men ved OK15 bøjede vi af og dukkede nakken, længe før det for alvor kom på tale. Et medlemsflertal vurderede i sidste ende, at det var klogest. Jeg kan ikke lade være med at føle mig ramt af skam.

Vores faglige fællesskab

Jeg er politisk valgt i Danmarks Lærerforening, og jeg mener, at jeg har et stort ansvar for at stå fast på de principielle holdninger og værdier, som har grundlagt vores faglige fællesskab. Jeg agter derfor at gøre det, jeg siger, og sige det, jeg gør. Og jeg mener fortsat, at vi har en legitim ret til at lave aftaler om arbejdstid for vores medlemmer. Det handler grundlæggende om retten til medbestemmelse på arbejdets indhold og tilrettelæggelse – lig med kampen for demokrati og mod konkurrencestatens umyndiggørelse. Det er ikke alene en kamp for vores arbejdsvilkår, sådan som det ellers ofte fremstilles i pressen, men for et samfund, som hylder nogle ganske andre værdier, end dem Finansministeriet, Moderniseringsstyrelsen og KL står på.

Hvad er vores berettigelse som fagforening, hvis vi lader os reducere til karakterløse nikkedukker, som accepterer såkaldte vilkår og lader sig diktere af

nødvendighedens politik? Hvem skal kæmpe for ordentlige arbejdsvilkår og indgyde mod, tro og håb, hvis end ikke lærernes egen fagforening ser sig i stand til det?

De tillidsvalgte er nøglepersoner

Tillidsrepræsentanten og arbejdsmiljørepræsentanten er nøglepersoner på skolen; både som rådgivere af og som talspersoner for kolleger. Et velfungerende samarbejde og en god dialog mellem ledelsen og de tillidsvalgte er afgørende for skolens udvikling og medarbejdernes trivsel.

Lærerne forventer med rette af os tillidsvalgte, at vi handler, finder løsninger og bidrager til at skabe mening i deres arbejdsliv. Og vi skal være tæt på medlemmerne, bakke dem op og kunne forandre helt ude på den enkelte arbejdsplads. Vi er nødt til at forandre os i samme tempo, som lærerne er det ude i klasselokalerne, men vi skal også stå fast, når der er grund til det. Og vi skal hele tiden være i dialog med medlemmerne. Ellers bliver gabet mellem lærernes og de organisationsvalgtes virkelighed for stor, og der breder sig en samlet oplevelse af, at vi lærere er tunge at danse med og snarere er en stopklods end en engageret med- og modspiller i udviklingen af folkeskolen.

Undervisningskvalitet og forberedelse

Vi forsøger bestandigt at sætte undervisningens kvalitet på dagsordenen, og det er min oplevelse, at vi bliver ved med at tro, at det forandrer noget. At omverdenen med tiden vil nå til en mere kvalificeret erkendelse. Det gør omverdenen bare ikke. Og det skyldes efter min mening, at det kun er os selv, som rigtig forstår kvalitetsdagsordenen. Vi bekræfter hinanden i, at der er en nøje sammenhæng mellem undervisningens kvalitet, forberedelsen og de opgaver, der knytter sig dertil. Det gør vi med udgangspunkt i vores profession - vores faglighed, viden og erfaring - for vi ved, at det hænger sammen. Er man ikke læreruddannet eller i et nært beslægtet fag, er den forståelse imidlertid meget langt væk. Og hos KL og i Finansministeriet er de notorisk resistente over for faglige og evidensbaserede argumenter. Særlig, når de er pædagogisk funderede.

Tilbage står, at hvis kommunens, og dermed skolernes, budget er for lille til at honorere det faktiske behov, bliver konsekvensen, at lærernes forberedelse, som er belejligt usynlig, nedprioriteres med den følgevirkning, at lærerne skal tåle et urimeligt arbejdsliv, og eleverne skal udsættes for dårligere undervisning, end vi kan være bekendt. Det er sket i stor stil siden arbejdstidsloven fik sit tag i os, og det vil fortsætte fremover i alt for mange kommuner. Her hjælper ingen saglige argumenter eller henvisninger til gode intentioner i et tvivlsomt arbejdstidsbilag. Og for ofte står læreren alene tilbage med den dårlige samvittighed og det utilstedelige valg; enten at leve med at levere en utilfredsstillende undervisning eller at skrue op for tempoet og/eller gratisarbejdet for trods alt at kunne se eleverne og sig selv i øjnene.

Vi kan ikke forklare arbejdstid til udenforstående. Den kamp er vores egen, men vi kan søge støtte fra andre faglige organisationer, hvis vi er villige til at agere mere solidarisk, end vi hidtil har været. Som udgangspunkt skal vi imidlertid finde ressourcerne til at stå op imod overmagten hos os selv.

En ordentlig central aftale for arbejdstiden

I Ballerup er vi privilegerede og er kommet overens med en decideret arbejdstidsaftale, som vi kendte dem. Heller ikke i Ballerup modsvarer finansieringen behovet, og lærerne skal også her undervise for meget. Men den afgørende forskel er, at vi med en arbejdstidsaftale trods alt har opnået rimelige arbejdsvilkår og baserer al problemløsning på åbne, ærlige og ligeværdige drøftelser - altså ordentlige processer, hvor parterne anerkender interesseforskelle, men ønsker at forfølge fællesmængden. Det vil aldrig kunne finde sted under Lov 409, fordi ligeværdigheden er væk. En lov er i sagens natur formynderisk og vil aldrig kunne fungere tilfredsstillende som ramme for lærerens virke, som vi ønsker det.

Derfor skal vi naturligvis igen have en ordentlig central aftale for arbejdstiden, der minimum sikrer alle lærere et undervisningsmaksimum og et professionelt råderum.

[Tilbage til forsiden](#)

Et opgør med lokallønstænkningen - modstand mod individualiseret løn

En kollektiv og professionsorienteret lønmodel

Jeg er stor fortaler for en kollektiv og professionsorienteret lønmodel, som fordeler al løn og pension ved centrale overenskomster. Vi er som lærere udprægede generalister og holdspillere, og jeg har overordentlig svært ved at se argumenter for, at løn og pension skal afhænge af den konkrete opgavefordeling eller af kommunen, man er ansat i. Lige løn for lige arbejde.

Kollektiv løn forhindrer usaglig forskelsbehandling og er derfor den bedste metode til at sikre alle lærere en ordentlig løn, når de opfylder de givne betingelser. Derudover er det den mest effektive måde, hvorpå vi kan sikre en ligelig lønudvikling på.

Inden for vores overenskomster har vi formået at tage brodden af de værste følger af Ny Løn. Men vi ser en stadig stærkere individualiseringstendens, og presset på tillidsrepræsentanter, organisationen og den klassiske aftalemodel

kommer fra mange kanter. Det er ikke utænkeligt, at retten til at indgå kollektive lønftaler vil være det næste, som arbejdsgiverne kaster sig over.

I bund og grund ville jeg ønske, at vi blot havde en centralt fastsat grundløn og anciennitetsudvikling med fuld pensionsindbetaling for hver enkelt medlemsgruppe. Det ville i tilgift medføre en enorm administrativ besparelse og formentlig også langt færre fejl og mangler.

Vi ønsker en kollektiv løntænkning – ikke en individuel.

[Tilbage til forsiden](#)

En tilbagerulning af folkeskolereformen - læringsmedarbejder eller lærer

Folkeskolen sikrer Danmarks sammenhængskraft

Jeg hører til blandt de allerstørste tilhængere af folkeskolen og enhedstanken. Jeg vakler ikke et sekund i troen, når jeg udråber folkeskolen til den vigtigste forudsætning for Danmarks sammenhængskraft. Af samme årsag er folkeskolelovgivning meget betydningsfuld, og den må aldrig hastes igennem, sådan som det skete i 2013. Folkeskolen skal derimod skabes med folket som aktiv medspiller, lovgivningen skal bygge på reel inddragelse af organisationer og realiseres gennem demokratiske processer. Ejerskab kommer med indflydelse.

Folkeskolereformen, som vi nu har prøvet kræfter med et års tid, bygger bestemt på gode og velmente intentioner, men den er så eklatant underfinansieret, at folkeskolen aldrig vil kunne levere på intentionerne. Der er ingen sammenhæng mellem mål og midler.

Dertil kommer, at det er hovedrystende og dybt nedbrydende, at den er udtænkt i en sluttet kreds, og at den dels underkender fritiden og fritidspædagogikkens betydning for børns udvikling, dels tager sit afsæt i en så ensidig og instrumentel læringsforståelse.

Vi må som lærerstand sige fra nu, hvis vi mener, at folkeskolens nuværende og tidligere formålsparagraffer er værd at kæmpe for. Vi skal ikke alene udanne til en bestemt plads på et arbejdsmarked - folkeskolen skal være så uendeligt meget mere end det.

Konkurrencestaten

Konkurrencestaten er en teknokratisk opgivelse af individets frihed, og en ensidig tilskyndelse til større effektivitet for statens skyld. Og folkeskolere-

formen skal, sat på spidsen, sørge for, at en tidlig og organiseret tilpasning til arbejdstilværelsen finder sted. At verden nu er fundamentalt anderledes, og dermed forudsætter en anderledes skole, hører man ofte formuleret - gerne fuldt op af noget med globalisering, IT og digitalisering. Det er efter min mening forfejlet, for virkeligheden er begrebsligt den samme, og alle principielle overvejelser er nøjagtig ligeså gyldige eller ugyldige, som de altid har været. Og vi er fortsat biologiske væsener. Behovet for lærere af hud og hår - med engagement, nærhed, menneskelig indsigt og store ambitioner på elevernes vegne - er eviggyldigt.

Undervisning og læring

De fleste kommunale skoleoplæg formuleres i disse år sådan, at ordet undervisning stort set ikke forekommer. Det sker på trods af, at det i reformoplægget fra regeringen blev slået fast, at hele skoledagen er undervisning. Det er en helt bevidst KL-strategi, som søger at flytte fokus fra, hvad der er forudsætningen for elevernes læring; nemlig læreren. Undervisningen er midlet, og dermed er læreren også den vigtigste aktør. Den erkendelse bryder KL sig tydeligvis ikke meget om i øjeblikket.

Undervisning og læring er grundlæggende to sider af samme sag. Formålet med undervisning er altid læring. Alt andet ville være absurd. Der er ikke nogen meningsfuld grund til at undervise, hvis der ikke er et læringssigte. Undervisning er altså kort sagt en aktivitet, som en lærer har iværksat, for at nogle elever skal lære noget. Og læring er en proces inde i eleven, hvori den tilegner sig kundskaber og færdigheder. Læring kan finde sted alle steder og til alle tider. Undervisning adskiller sig herfra ved målrettet af have en bestemt læring for øje. Derfor er lærerens rolle og rammesætning af undervisningen afgørende. Og det er dét, som vi er uddannet til.

Læringsmålsdiskursen indsnævrer folkeskolens formål

K. E. Løgstrup advarede mod at reducere skolen og undervisningen til instrumenter for et enkelt formål. Den skulle sigte bredere. Den skulle gøre børn og unge tilværelsesduelige.

Det er helt uden for diskussion, at skolens opgave er at uddanne. Men børn og unge skal samtidig forberedes på, at tilværelsen ikke alene rummer udfordringer, der kan løses ved, at man fokuserer på sine individuelle læringsmål og erhverver sig "kompetencer". Tilværelsen rummer også sygdom, sorg, lidelse og tab, og den kræver derfor livsmod, mening og håb. For at mennesker skal være i stand til at agere og skabe værdi i eget og andres liv, må de først og fremmest forstå, hvem de selv er.

Jeg er alvorligt bekymret over, at de såkaldte kvalitetsmål, som opstilles under læringsmålsdiskursen, så ensidigt omhandler det, der kan opgøres, dokumenteres og sammenlignes. Den type mål har bestemt en væsentlig plads i folkeskolens formål, men formålsparagraffen indeholder langt mere end formuleringer om tilegnelsen af kundskaber og færdigheder. Og det er ganske vanskeligt at få øje på i de kvalitetsmål, som opstilles på nationalt niveau.

Hvornår forholder politikerne sig til, hvordan vi vurderer:

- Om folkeskolen skaber rammer, så eleverne "udvikler erkendelse og fantasi og får tillid til egne muligheder og baggrund for at tage stilling og handle"?
- Om folkeskolen forbereder eleverne til "deltagelse, medansvar, retigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre"?

- Om folkeskolens virke er præget af "åndsfrihed, ligeværd og demokrati"?

Når pædagogik, oplyst dialog og kritisk tænkning glider fuldstændig i baggrunden for snæver, individfokuseret kompetenceudvikling, bevæger vi os altså ud på yderst gyngende grund - med overhængende fare for at det hele bryder sammen. Det er paradoksalt, at vi på den ene side taler om en stadig mere foranderlig og uforudsigelig verden og på den anden side indsnævrer og målretter faglighedsbegrebet som svar på mødet med dette ukendte. Hvem ved i grunden, hvad fremtidens arbejdsmarked efterspørger af snævre faglige kompetencer?

Læringsmålsdiskursen fremmer en overdreven opmærksomhed på det umiddelbart målbare og indfører styringskæder, som hurtigt vil indsnævre folkeskolens formål og suge dannelsen ud af uddannelsen. Det er en katastrofal udvikling.

I øjeblikket vælter vi rundt i umulig logistik og uløselige paradokser. Sådan kan man ikke holde skole. Folkeskolen har et akut behov for ordentlige, ensartede rammebetingelser og praksisnære, holdbare løsninger. Ellers er det bestemt ikke usandsynligt, at vi om ganske få år vil omtale folkeskolen som noget, der ikke er mere.

Folkeskolereformen bør rulles tilbage, så vi kan starte forfra og sammen skabe noget, som reelt sætter folkeskolen i stand til at leve op til dens ansvar som landets vigtigste dannelses- og uddannelsesinstitution.

[Tilbage til forsiden](#)

En inkluderende folkeskole med et ordentligt arbejdsmiljø - for både elever og lærere

Lærere er ikke imod inklusionens værdisæt

Inklusion er folkeskolens største udfordring, når vi ellers skærer de aktuelle problemstillinger omkring folkeskolelovgivning og overenskomstforhold væk. Vi er derfor nødt til at bevæge os ned fra de høje tinder og konfrontere de konkrete praksisudfordringer, som står i vejen for en forsvarlig og værdiskabende inklusion.

Vi lærere er ikke og har aldrig været imod inklusionens værdisæt, men problemet er naturligvis, at uvidende politikere har siddet i deres elfenbenstårn langt fra skolen og bestemt, at alle - eller næsten alle - specialundervisningskrævende børn over en nat ikke længere skal have en for dem helt nødvendig hjælp. I stedet skal de stakkels børn mases ind i de almenklasser, hvor alle altid har vidst, og hvor alle selvfølgelig stadig ved, at børnene ikke kan følge med i undervisningen. Og så lader man bare som om, at lærerne selvfølgelig bør kunne klare at undervise de specialundervisningskrævende elever samtidig med, at alle de andre elever skal have stadig mere individuel opmærksomhed.

Vi kan ikke uddanne os ud af alle problemer

Selvfulgelig forstår politikerne det umulige i den opgave, de har sat i gang. Men over for befolkningen er de nødt til at lade som om, at det er os lærere, der er uduelige til vores arbejde, og at det hele bare kan løses, hvis vi ellers gad efteruddanne sig. Min pointe er - foruden at ressourceniveauet for efteruddannelse, ligesom så meget andet, ikke bestemmes af lærerne - at der ikke findes nogen, der kan uddanne os til at kunne håndtere den opgave kvalificeret. For det lader sig ikke gøre. Det er den gamle sang om, at vi kan uddanne os ud af alle problemer.

Et betændt og komplekst arbejdsmiljøproblem

Den offentlige debat - og de mange historier om fejlslagen inklusion fra skolerne - afvises til stadighed fra politisk hold som hysteriske. Samtidig fornemmer man den arrogance, som stortrives i den pædagogiske elite herhjemme. Der er tale om et ganske alvorligt samfundsproblem, som ingen tager fornødent ansvar for.

For os lærere står den virkelighed tilbage, at oplevelsen af magtesløshed i forhold til undervisningsopgavens kompleksitet bliver et vilkår, som ikke har en løsning i horisonten. Når man tilmed mødes af påstanden om, at inklusion er en succes, mister man motivationen og engagementet for ikke at tale om tilliden til ledelse, administration og politikere. Fortællingen om inklusionens præmisser og succes vinder ikke genklang i klasseværelset, og det hele udvikler sig til et betændt og komplekst arbejdsmiljøproblem, som ikke mindst har lærerens evne til at lykkes i centrum. Det er åbenlyst uacceptabelt, at børnene har været forsøgsobjekter for den hidtidige inklusionsstrategis håb om, at lærerne nok på et tidspunkt bliver bedre til at løse opgaven.

Inklusionen har været direkte årsag til, at arbejdsmiljøet på skoleområdet er blevet stadigt mere kritisabelt. Man stilles som lærer i afmagtssituationer, hvor man ikke har redskaberne til eller mulighederne for at håndtere undervisningsopgavens kompleksitet. Når man skal motivere eleverne til at modtage undervisning på et højere fagligt niveau og samtidig stilles i en situation, hvor klassens fællesskab skal rumme og inkludere børn med vanskeligheder - som for 10 år siden var berettiget til vidtgående specialundervisning - opleves målene for ofte som modsatrettede.

Forslag til initiativer

Jeg har følgende konkrete forslag til initiativer:

Inddragelse af lærerne

Det er for mig at se ganske uforståeligt, at praksisnysgerrigheden er så begrænset og viljen til reelt at konfrontere udfordringerne så fraværende. Hvis ønsket vitterlig er løsninger, som kan fungere i praksis, er vi nødt til at komme så tæt på opgaven, at virkeligheden for alvor udfordrer os.

Inklusions- eller økonomifremmende budgetstyring

Jeg vedstår behovet for modeller, som sikrer det enkelte barn et undervisningstilbud, der er netop så tæt på almenskolen, at den etiske balance mellem barnets undervisningsbehov og behovet for budgetstyring sikres. Denne balance skal fremadrettet skærpes, så vi undgår fejlvisitation af børn med særlige behov. De seneste års budgetstyring har i alt for høj grad haft indlejrede økonomiske incitamenter, som har gjort det opportunt at spare på den specialiserede indsats.

Vigtigt med en tidlig indsats

Der er behov for udvikling af den tidlige og forebyggende indsats, da det har positiv indvirkning på børnenes chancelighed og fortsatte udvikling gennem skoleforløbet. Fra tid til anden drøftes det, om det er børnene, som skal være parate til skolen, eller om det er skolen, som skal være parat til børnene. Uanset hvordan vi vælger at besvare det spørgsmål, er det åbenbart, at det socialiserende og opdragende arbejde, som foregår i børnehaverne, er en forudsætning. Det kræver, at der prioriteres rimelige ressourcer, så der kan iværksættes de fornødne skoleforberedende aktiviteter. Udviklingen er imidlertid gået i den stik modsatte retning de seneste år

Ledernes forudsætninger og lærernes manglende efteruddannelse

Fraværet af efteruddannelse kalder ikke på lærernes engagement i forhold til inklusionsopgaven. Modsætningen mellem mål og midler er trøstesløs, og det er meget beklageligt, når vi ved, at opkvalificeringen af de fagprofessionelle er en af de væsentligste forudsætninger for en succesfuld inklusion.

Derudover skal vi sikre os, at ledere på almenskoler har tilstrækkelige forudsætninger for at begribe og erkende den faglige ledelses betydning for inklusionsindsatsen. Lederne skal have overblik over de mange forskelligartede behov, der opstår, når 96 % af de undervisningspligtige børn skal gå i almenskolen. Hvis ikke skoleledelsen besidder viden, indblik og erfaring inden for dette felt, er grobunden for udvikling permanent udsultet.

De nødvendige ressourcer

Der skal være ressourcer til at iværksætte de påkrævede, forebyggende initiativer i almenundervisningen og til løbende at etablere støtteforanstaltninger om nødvendigt. Det forudsætter, at der ansættes flere lærere, da vi nøgternt kan konstatere, at der mangler hænder i folkeskolen til at løfte de mange opgaver. Efteruddannelse er betydningsfuldt, men vi kan ikke alene uddanne eller organisere os til at kunne håndtere inklusionsopgaven kvalificeret. Der er grænser for, hvad selv den mest velforberedte, pligttopfyldende og engagerede lærer kan overkomme og rumme i en undervisningssituation. Og der er elever, som aldrig vil profitere af det undervisningsmiljø, som vi kan skabe i folkeskolen.

Inklusion bør først og fremmest være et pædagogisk mål, som nås med pædagogiske midler. Indtil videre har der primært været tale om et middel til at nå et økonomisk mål.

[Tilbage til forsiden](#)

En genrejsning af lærernes og folkeskolens status og anseelse - en stolt profession

Den professionelle lærer

Lærerprofessionen er kendetegnet ved lærere, som kan planlægge, udføre og evaluere undervisningen selvstændigt og i samarbejde med andre. Desuden udvikler vi lærere egen undervisningspraksis, begrundet valg og handlinger - pædagogisk, fagligt og didaktisk - og varetager en dannelsesproces, hvor elevernes faglige såvel som personlige og sociale udvikling tilgodeses. Det er i kraft af den unikke forståelse for samspillet mellem fagdidaktik, almendidaktik og praksis, at læreren har sin helt særlige rolle og position i folkeskolen. Vi er den mest afgørende enkeltfaktor for elevernes udbytte af undervisningen. Derfor er vores stemme den absolut vigtigste i uddannelsesdebatten, og den skal bruges.

Det er essentielt, at læreren optræder med lyst og gåpåmod og påtager sig sin lederrolle over for eleverne. Lærere, som mestrer lederrollen, forebygger dårlig adfærd og udvikler socialt godt fungerende klasser. Læreren er elevernes leder. Det er ikke kun ønskværdigt – det er et krav. Vi lever i en tid, hvor lærerrollen som autoritet og opdrager er til evig debat. Det er min holdning, at den eneste vej til at genvinde samfundets respekt er ved, at vi tør stå frem og vedkende os vores professionalisme og betydning. Vi skal være stolte af os selv og tydeligt forvente at blive respekteret for vores indsats.

Forældrene bærer naturligvis hovedansvaret for børnenes opvækst og trivsel, da de er de nære ressourcepersoner i deres børns liv. I samarbejdet om opdragelsen af børnene handler det for skolen først og fremmest om at stille klare krav til forældrene om at være aktive i opdragelsen af deres børn og bakke skolen op. Den gode skole er derfor en skole, der siger hvad den vil,

hvorfor den vil det og som gør det i et tredimensionelt samarbejde mellem skolen, eleven og hjemmet.

Skolen må ikke stå som et siv i vinden; alt er ikke lige gyldigt, alt er ikke til diskussion. Dybden i lærerarbejdet er blevet fortrængt til fordel for en overfladiskhed, styret af folk, der reelt ikke brænder for at holde skole, men for at få butikken til at køre. Det handler mere om profilering og synliggørelse - om at få det til at se godt ud og skabe opmærksomhed - end om at lære børnene noget vigtigt.

I det hele taget skal vi generobre platformen for pædagogiske diskussioner og derigennem blive mere opmærksomme på at begrunde vores didaktiske og pædagogiske valg og prioriteringer. Vi må tage teten, når det kommer til folkeskolens udvikling. Ikke mindst, fordi det vil give os et langt bedre afsæt for at få vores idéer og krav igennem. Den bedste og mest sejlivede udvikling kommer nedefra.

Metodeansvar - test og kontrol

En af de alvorligste konsekvenser ved test og kontrol er, at undervisningens indhold bliver forvrænget og overstyret, fordi lærerne naturligt fokuserer på de emner og fag, der skal testes i: 'teaching to the test'. Stærk kontrol har det med at producere middelmådige præstationer. Med kontrolsystemer bliver det vigtigste at undgå at lave fejl. Det er fattigt at se eleverne som tomme kar, der skal fyldes med viden og kompetencer, som kan måles og vejes gennem test og prøver.

Jeg anerkender behovet for en vis grad af styring og fælles, ensartede evalueringsværktøjer, men den glidebane vi bevægede os ind på med de Nationale Tests og obligatoriske elevplaner er nu - ved indførelsen af elektroniske elev-

planer, forenkede Fælles Mål, hyppigere Nationale Tests og en nærmest hysterisk optagethed af målstyret undervisning og såkaldt 'synlig læring' - blevet til en seksspolet motorvej mod den totale omstyrtelse af den professionelle lærers metodeansvar og frie dømmekraft.

Et gammelt ordsprog og en udbredt erfaring handler om, at man får, hvad man måler. Men ikke alt, der tæller, kan tælles. Og ikke alt, der kan tælles, tæller – for nu at benytte et gammelt Einstein-citat.

Ledelse i folkeskolen

Folkeskolen har gennem en årrække skreget på mere og bedre ledelse. Det skal jeg så hilse at sige, at der er blevet lyttet til, men - som vi har set det med både inklusion, målfastsættelse, bevægelse, profilering etc. - resultatet er blevet, at fokus på ledelse har taget fuldstændig overhånd. Der er vel nærmest ikke dét, som ikke kan lade sig gøre, når der er en dygtig leder i spidsen.

Jeg har en enorm respekt for ledelse – det er en vanskelig metier – men ledelse er kun noget i sammenhæng med andre. For mig at se består god ledelse netop i, at man på en tydelig og retningsgivende måde leder i det omfang, det er absolut nødvendigt. Og man skal lede på alt andet end sin formelle ledelsesret. Hvis man overgår sin ledelse, skabes frustration, åndsfraværelse og ansvarsløshed. En målrettet og effektiv organisation er ikke kendetegnet ved, at alle gør det, som de har fået besked på, men ved, at alle i de givne situationer involverer sig og tager et personligt ansvar for at træffe de rigtige beslutninger. Det forudsætter en passende grad af autonomi til aktørerne og ledelsens accept af et vist niveau af kaos. Men det er samtidig klart, at ledelse i folkeskolen også indbefatter en masse rugbrødsarbejde, som ikke kan eller skal uddelegeres til de enkelte teams. Man kan godt styre en skole uden at lede den, men man kan ikke lede en skole, uden at styre den.

Lærere er ledere, og det kræver frihedsgrader og ekstrem selvstændighed at forvalte det kvalificeret. Man kan ikke have ansvar for noget, man ikke har magt over. Fra et lærerperspektiv er en god leder kendetegnet ved at være

der, når læreren og klassen har brug for hjælp, og ved at lytte, vejlede og 'forstyrre' læreren på en bestemt, men omsorgsfuld måde.

Allerede nu kan vi helt som forventet konstatere, at indførelsen af traditionel ledelse i folkeskolen ikke fungerer.

Ytringsfrihed

Vi må have dialogen og kritikken tilbage på lærerværelset!

Vi hører desværre mere og mere, at der breder sig en tavshedskultur i skolen. Lærerne frygter for deres jobmuligheder, hvis de udtaler sig kritisk om forholdene på skolerne. Det bliver vi simpelthen nødt til at tage et opgør med. For når der er alvorlige problemer, skal de frem i lyset, så vi kan få det drøftet og få skabt forbedringer. Kritik udspringer altid af læreres behjertede forsøg på at skabe forbedringer. Det glemmer for mange ledere.

Folkeskolen har ikke mindst i denne tid brug for lærere, der kan se, hvordan skolens dagligdag kan komme til at virke bedst muligt, og den kan ikke løse sin opgave, med mindre åndsfriheden, de demokratiske processer og ytringsfriheden beskyttes fra oven. Jeg mener faktisk, at vi som lærere ikke alene har ytringsfrihed, men decideret ytringspligt.

Som lærere har vi et ansvar for at værne om vores absolut vigtigste kultur-, dannelses og uddannelsesinstitution. Og det gøres blandt andet ved, at vi siger til og fra, når nye idéer vælter ind over folkeskolen.

Vi skal arbejde for en genrejsning af lærernes og folkeskolens status og anseelse med fokus på lærernes professionelle praksis og dømmekraft.

[Tilbage til startside](#)

Læs mere

Nedenfor har jeg lavet nogle henvisninger til debatindlæg, som jeg har skrevet primært i forbindelse med OK15.

Derudover er man altid velkommen til at slå et smut forbi Ballerup Lærerforenings hjemmeside, www.kreds21.dk, hvis man ønsker at dykke dybere ned i den fagforeningspolitik og -kultur, som jeg eksplicit er rundet af.

Man skal tage kampen, når den er nødvendig at tage

<http://www.folkeskolen.dk/558421/man-skal-tage-kampen-naar-den-er-noedvendig-at-tage>

Kampen for ordentlige arbejdsvilkår fortsætter

<http://www.folkeskolen.dk/560181/kampen-for-ordentlige-arbejdsvilkaar-fortsaetter->

Lad os opsige overenskomsten

<http://www.folkeskolen.dk/564055/lad-os-opsige-overenskomsten>

Utroværdigheden klæber til KL

<http://www.folkeskolen.dk/565075/utrovaerdigheden-klaeber-til-kl>

Politikerlede

<http://www.folkeskolen.dk/566032/politikerlede->